

Ruská klasická literatura II.

Vyučující: Prof. PhDr. Ivo Pospíšil, DrSc.

Hodinová dotace: přednášky 1 vyuč. hodina, seminář 2 hodiny

Požadavky ke zkoušce: účast na přednášce 70%, na semináři 90%, odevzdání seminární práce, podle možnosti přednesení jejího výtahu na semináři

Syllabus

Všechna témata budou probírána na evropském a světovém pozadí

- 1) Vývojové specifikum ruské literatury
- 2) Estetický synkretismus ruské literatury první poloviny 19. století (klasicismus, romantismus, realismus, vstřebávání starších kulturních epoch v evropském vývoji)
- 3) Žánrové posuny důrazu (poezie, próza, drama)
- 4) Naturální škola jako pramen “zlatého věku” ruské literatury
- 5) Linie Puškin – Lermontov – Gogol s pozadím
- 6) Revolučnědemokratická estetika a “měkčí” přístupy
- 7) Vývoj ruské poezie od klasicismu k realismu
- 8) Vývoj ruského dramatu: od Gribojedova a A. Ostrovského k A. P. Čechovovi
- 9) “Zlatý věk” ruské literatury a ruský román, ruský naturalismus (N. Gogol, I. Turgeněv, I. Gončarov, L. Tolstoj, F. Dostojevskij, G. Uspenskij a další)
- 10) Počátky moderny, dekadence a symbolismus, expresionismus, futurismus, akméismus, imažinismus a “stříbrný věk”
- 11) Ruská modernistická poezie, próza a drama
- 12) Evropské souvislosti ruské klasické literatury a téma česko-ruských literárních vztahů

Povinná četba k Ruské klasické literatuře II 1842-1917

Soupis doporučených autorů k samostatné četbě

P. J. Čaadajev, F. I. Tjutčev, N. V. Gogol, I. S. Turgeněv, I. A. Gončarov, F. M. Dostojevskij, L. N. Tolstoj, A. Grigorjev, V. G. Bělinskij, N. G. Černyševskij, N. A. Dobroljubov, D. I. Pisarev, M. J. Saltykov-Ščedrin, A. Grigorjev, N. Někrasov, A. N. Apuchtin, A. K. Tolstoj, Kozma Prutkov, A. N. Ostrovskij, A. V. Suchovo-Kobylin, N. Uspenskij, G. Uspenskij, N. S. Leskov, A. F. Pisemskij, A. P. Čechov, D. S. Merežkovskij, M. Gorkij, L. Andrejev, V. Brjusov, V. G. Korolenko, A. Blok, K. Balmont, Vjač. Ivanov, I. Anněnskij, I. Bunin, A. Bělyj, N. Berd'ajev, V. Majakovskij, A. Kručonych, V. Chlebnikov, A. Achmatovová, N. Gumiljov, O. Mandelštam, Z. Gippiusová aj.

Povinně:

N. V. Gogol: Mrtvé duše (rusky), I. S. Turgeněv: Otcové a děti, I. A. Gončarov: Všední příběh/Oblomov (rusky), F. M. Dostojevskij: Zločin a trest, Bratři Karamazovovi (z toho jedno dílo rusky), V. G. Bělinskij (1 kritickou stat'), N. Dobroljubov (1 stat' rusky), A. Ostrovskij (1 hru rusky), A. Suchovo-Kobylin (1 hru rusky), N. S. Leskov (2 povídky rusky, Očarovaný poutník/ Duchovenstvo sborového chrámu / Soumrak knížecího rodu), L. N. Tolstoj (Vojna a mír, Anna Kareninová, jedno dílo rusky), M. J. Saltykov-Ščedrin: Golovlevské panstvo/Dějiny jednoho města (jedno dílo rusky), A. P. Čechov (3 dramata, jedno rusky), D. S. Merežkovskij (1 historický román), V. Brjusov (1 román, výbor z básní rusky), V. Korolenko (výbor z povídek), I. Bunin: Mít'ova láska/Lehký dech (rusky), M. Gorkij: Foma Gordějev, 4 povídky (rusky), L. Andrejev: 1 novelu rusky, A. Bělyj: Petrohrad, V. Majakovskij (2 poémy, jednu rusky), A. Achmatovová (výbor z básní rusky), O. Mandelštam (poezie a próza), N. Berd'ajev: Smysl dějin.

Vybraná doporučená literatura

- Bočarov, S. G.: Sjužety ruskoj literatury. Moskva 1999.
- Bogomolov, N. A.: Russkaja literatura načala XX veka i okkul'tizm. Moskva 1999.
- Bugrov, B. S.: Russkaja literatura XIX-XX vekov. Moskva 1998.
- Červeňák, A.: Dostojevského sny (Eseje a štúdie o snoch a Dostojevskom). Pezinok 1999.
- Červeňák, A.: Tajomstvo Dostojevského. Nitra 1991.
- Čyževskij, D. (Tschizewskij, D.): Russische Literaturgeschichte des 19. Jahrhunderts. München 1964.
- Dohnal, J.: Povídková tvorba Leonida Andrejeva. Brno 1997.
- Dolinina, S. J.: Russkaja literatura XIX veka. Moskva 1999.
- Drozda, M.: Narativní masky ruské literatury. Praha 1990.
- Faustov, A. A.: Očerki po charakterologii ruskoj literatury: seredina XIX veka. Voronež 1998.
- Histoire de la littérature russe. Le 20-e siècle. L'Age d'argent. Ouvrage dirigé par Efim Etkind, Georges Nivat, Ilya Serman et Vittorio Strada. Paris 1987.
- Honzík, J.: Dvě století ruské literatury. Praha 2000.
- Hrala, Milan: M. Hrala: Ruská moderní literatura 1890-2000. Karolinum, Univerzita Karlova, Praha 2007.
- Idee w Rosji. Leksykon rosyjsko-polsko-angielski pod redakcją Andrzeja de Lazari. Warszawa – Łódź 1999-2000.
- Jehlička, M.: Lev Tolstoj – vypravěč a vizionář. Ústí nad Labem 1999.
- Jehlička, M.: Ruská literatura 19. století (od konce 18. století do začátku 20. století). Praha 1993.
- Kolo inspirace. Ruská básnická moderna – počátky poezie sovětské – výběr dobové grafiky. Praha 1967.
- Kornilov, S.: Istorija ruskoj literatury XX veka (20-90-je gody). Moskva 1998.
- Kostřica, V.: Studie z ruské klasické literatury. Praha 1986.
- Kostřica, V.: Próza N. S. Leskova. Olomouc 1980.
- Kovačičová, O.: Kontexty ruskej literatúry. Aspekty tradície v ruskej literatúre 11.-20. storočia. Bratislava 1999.
- Kšicová, D.: K. D. Bal'mont, Duše Českých zemí ve slovech a činech. Brno 2000.
- Kšicová, D.: Poéma za romantismu a novoromantismu. Brno 1983.
- Kšicová, D.: Ruská literatura 19. začátku 20. století v českých překladech. Praha 1988.
- Kšicová, D.: Ruská poezie v interpretaci Františka Táborského. Brno 1979.
- Kšicová, D.: Russkaja poezija na rubeže stoletij (1890-1910). Praha 1990.
- Kšicová, D.: Secese. Slovo a tvar. Brno 1998.
- Kšicová, D. (ed.): Východoslovanské literatury v českém prostředí do vzniku ČSR. Brno 1997.
- Kšicová, D. – Klein, P.: Drama ruského symbolismu. Brno 2000.
- Kšicová, D.: Od moderny k avantgardě. Rusko-české paralely. MU, Brno 2007.
- Kulešov, V.: Istorija ruskoj literatury XIX veka. Moskva 1997.
- Lauer, R.: Geschichte der russischen Literatur. Von 1700 bis zur Gegenwart. München 2000.
- Lazari, A. de (ed.): Mentalność rosyjska. Słownik (1995, angl. verze The Russian Mentality, 1995).
- Litteraria Humanitas I-X. Brno 1990-2001.
- Lotman, J.: O ruskoj literature. Sankt-Peterburg 1997.
- Malej, I.: Impresjonizm w literaturze rosyjskiej na przełomie 19. i 20. wieku: wybrane zagadnienia. Wrocław 1997.
- Martínek, K.: Prameny ruské divadelní moderny. Praha 1966.
- Máslo, S.: Rusko na jedné z historických křižovatek. Hradec Králové 1995.
- Mathauser, Z.: Nepopulární studie. Z dějin ruské avantgardy. Praha 1969.
- Mathauser, Z.: Spirála poezie. Ruské básnictví od roku 1945 do současnosti. Praha 1967.
- Mathauser, Z.: Umění poezie (Vladimír Majakovskij a jeho doba). Praha 1964.
- Mathauserová, S.: Cestami staletí. Systémové vztahy v dějinách ruské literatury. Praha 1986.
- Mazurek-Wity, H. (ed.): Literatura rosyjska v nowych interpretacjach. Katowice 1995.

- Močul'skij, K. V.: Velikije ruskije pisateli XIX v. Sankt-Peterburg 2000.
- Náš Puškin – Naš Puškin. Ed. A. Červeňák. Nitra 1999.
- Nemcy v Rossii. Sankt-Peterburg 1999.
- Nikolajev, P. A.: Ruskije pisateli 1800-1917. Moskva 1999.
- Odinokov, V. G.: Chudožestvennaja sistemnost' ruskogo klassičeskogo romana. Novosibirsk 1976.
- Odinokov, V. G.: Problemy poetiki i tipologii ruskogo romana XIX veka. Novosibirsk 1971.
- Paszkievicz, A.: Z problematyki ekspresjonizmu w literaturze rosyjskiej: od Leonida Andrejewa do Wsiewoloda Wyszniwskiego. Wrocław 1999.
- Pašteková, S.: Bunin – Andrejev – Jesenin. Štúdie z ruskej moderny a avantgardy. Bratislava 1997.
- Pechal, Z.: Hra v románu Vladimíra Nabokova. Olomouc 1999.
- Poezija ruskogo futurizmu. Glav. red. A. S. Kušne. Sankt-Peterburg 1999.
- Pospíšil, I.: Fenomén šílenství v ruské literatuře 19. a 20. století. Brno 1995.
- Pospíšil, I.: Genologie a proměny literatury. Brno 1998.
- Pospíšil, I.: Pátrání po nové identitě. Brno 2008.
- Pospíšil, I.: Proti proudu. Studie o N. S. Leskovovi. Brno 1992.
- Pospíšil, I.: Ruská románová kronika. Brno 1983.
- Pospíšil, I.: Ruský román znovu navštívený. Brno 2005.
- Rakov, J. A.: Peterburg – gorod literaturnych gerojev. Sankt-Peterburg 1997.
- Reference Guide to Russian Literature. Ed. by Neil Cornwell, London- Chicago 1998.
- Richterek, O.: Dialog kultur v uměleckém překladu. Hradec Králové 1999.
- Richterek, O.: Umělecký styl prózy A. P. Čechova v interpretaci českých překladatelů. Hradec Králové 1987.
- Romantismus reflektující a reflektovaný. Bratislava 1997.
- Rukoväť ruskej poézie. Zostavila Oľga Kovačičová. Bratislava 2000.
- Russkaja literatura i religija. Sbornik naučnych trudov. Otvetstvennye redaktory R. Grübel, V. Odinokov. Novosibirsk 1997.
- Ruskij futurizm. Teorija. Praktika. Kritika. Sostavili: V. N. Terechina, A. P. Zimenkov. Moskva 1999.
- Ruskije pisateli. Biobibliografičeskij slovar', 1-2, M. 1990.
- Schmidt, H.: Russische Literatur. München 1998.
- Slovník ruských spisovatelů. Od počátků ruské literatury do roku 1917. Praha 1972.
- Slovník spisovatelů - Sovětský svaz I-II. Praha 1977.
- Slovník ruských, ukrajinských a běloruských spisovatelů. LIBRI, Praha 2001.
- Sováková, J.: Přehled ruské literatury od Slova o pluku Igorově k postmodernismu. Plzeň 1999.
- Starygina, N.: Istorija ruskoj literatury vtoroj poloviny XIX veka. Moskva 1998.
- Storia della Civiltà Letteraria Russa. Dizionario storico, biografico e bibliografico, Torino 1997.
- Stempczyńska, A. (ed.): Literatura rosyjska wobec modernizmu, avantgardyzmu. Katowice 1992.
- Storia della Civiltà Letteraria Russa. Volume Primo: Dalle origini alla fine dell' ottocento. Volume secondo: Il novecento. Diretta da Michele Colucci e Riccardo Picchio. UTET, Torino 1997.
- Svatoň, V.: Epické zdroje románu. Z teorie a typologie ruské prózy. Praha 1993.
- Svatoň, V.: Z druhého břehu. Praha 2003.
- Šnejberg, L.: Ot Gor'kogo do Solženicyna. Moskva 1997.
- The Cambridge History of Russian Literature. Ed. by Charles Moser. Cambridge 1989.
- Troickij, V. J.: Otečestvennaja vojna 1812 g. i ruskaja literatura XIX veka. Moskva 1998.
- Utopia w językach, literaturach i kulturach Slowian. Katowice 1997.
- Vlašínová, V.: Česká recepcie V. G. Korolenka. Brno 1975.
- Vlašínová, V.: Satira okřídlená fantazií (M. J. Saltykov-Ščedrin). Praha 1975.
- Zadrazil, L. (ed.): Východoevropská moderna a její evropský kontext I. Praha 1999.
- Zadrazilová, M.: Ruská literatura přelomu 19. a 20. století. Praha 1995.